

วิถีญี่ปุ่น (Japanism)

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร. พัชรินทร์ สิริสุนทร

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประเด็นการพูดคุย

- เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับภาษา
- เรียนรู้อดีตเพื่อเข้าใจปัจจุบัน
- บริบททางสังคมวัฒนธรรม
- Best Practice.

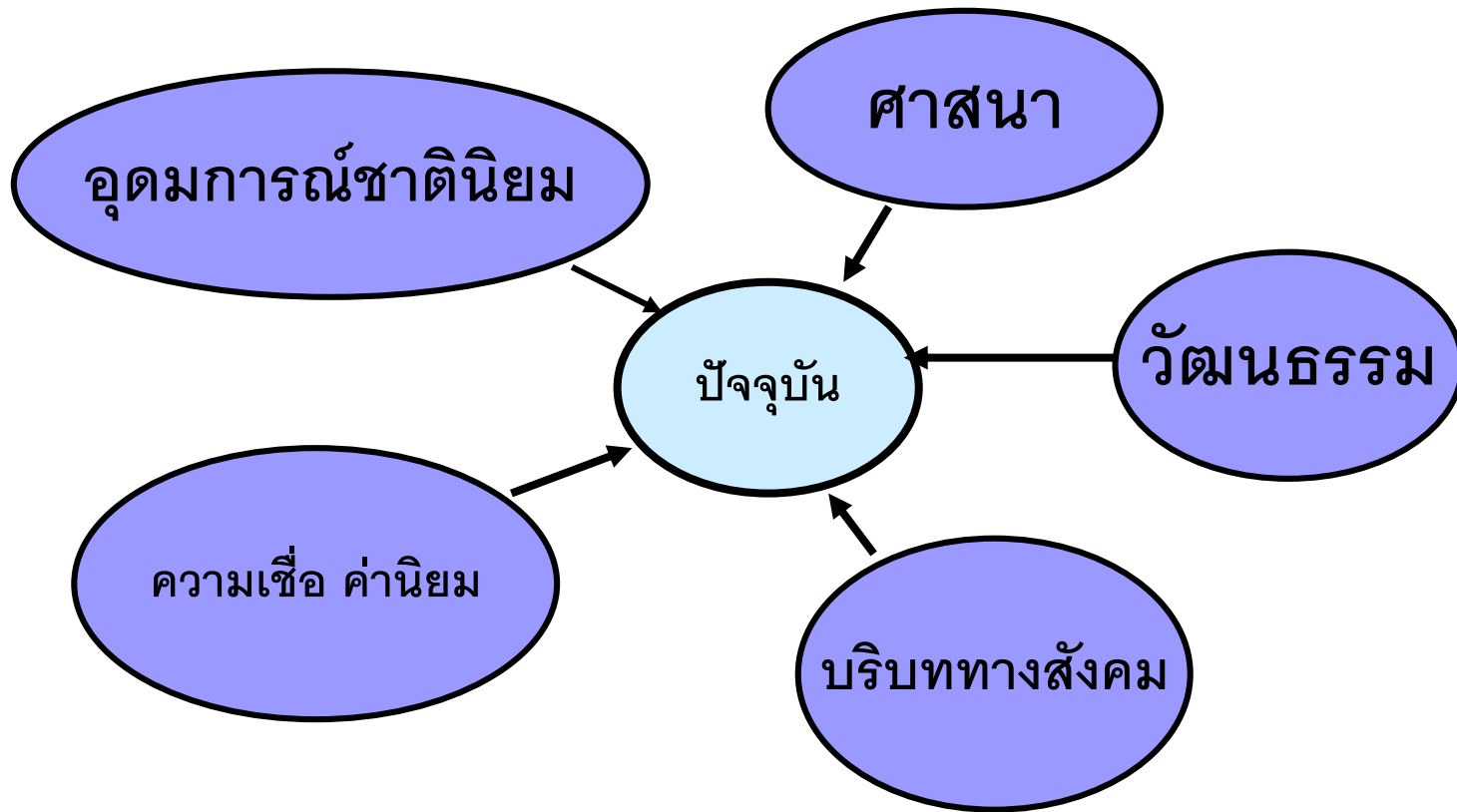
ในชีวิตประจำวันมนุษย์สื่อสารด้วยภาษาพูดเพียง
ร้อยละ 7 เท่านั้น

ชมวีดิทัศน์: ถอดรหัสภาษากาย 1-2 (15 นาที)

เรียนรู้อดีตเพื่อเข้าใจปัจจุบัน

อดีต

ปัญญาเกิดจากอุปสรรคและวิบากกรรม

กรณีศึกษา: Honda

■ Soichiro Honda: Dream & Crisis

- WWII: ประดิษฐ์จักรยานติดเครื่องยนตร์
- วิกฤตน้ำมัน: คิดค้นรถยนต์ขนาดเล็ก ใช้น้ำมันน้อย
- จาก Honda Dream สู่ Honda Car
- ไฟฟ้าใหม่สี่ล้อรถไม้: คิดค้นสี่ล้ออะลูมิเนียม.

บริบททางสังคมวัฒนธรรม

โครงสร้างสังคมญี่ปุ่น

- พื้นฐานสังคมแบบเกษตรกรรม
- ศาสนาชินโต นับถือเทพเจ้าและประกอบพิธีกรรมร่วมกัน
- ความสัมพันธ์เป็นแนวตั้ง
- มีความเป็นกลุ่มสังคมมากกว่าปัจเจกบุคคล
- เคารพผู้อื่น
- ชั้นชั้น: นับถืออาวุโส ผู้มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าตามแนวคิดขงจื้อ.

Murahashibu

- การไม่คบค้าสมาคม
- เป็นมาตรฐานทางสังคมใช้ลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนบรรทัดฐานของสังคมที่คนส่วนใหญ่นับถือ.

ค่านิยม

- Kiri: เส้นทางที่มนุษย์ควรเดิน (หน้าที่ VS ความรับผิดชอบ)
- Ninjo: พันธกิจของความเป็นมนุษย์ (ความเป็นส่วนตัว/ พันธกิจต่อครอบครัว).

Ikebana: วิชาดอกไม้ วิชาธรรมะ วิชาแห่งปัญญา

วิถีคิด

- ความง่าย สมถะ ประหยัด
- สง่างาม
- เป็นธรรมชาติ ยืดหยุ่น
- เหมาะสม สมดุล
- วางอยู่บนแนวทางสัญลักษณ์ 3 ประการคือสวรรค์ โลก และมนุษยชาติ.

Heika การจัดในแจกันทรงสูง

Moribana การจัดในภาชนะทรงเตี้ย

นาเงอิระ (Nageire): แบบธรรมชาติ

ลัทธิชินโต: วิถีทางหรือศาสตร์วิชา

- ที่มา: วัฒนธรรมท้องถิ่นและธรรมเนียมปฏิบัติในยุคก่อนประวัติศาสตร์
- ลัทธิบูชาเทพเจ้าหลายองค์ หรือ พหุเทวนิยม (polytheism) และลัทธิบูชาภูตผี (animism): เน้นความบริสุทธิ์ของพิธีกรรม ยกย่องเกียรติและตัวตนของเทพเจ้า
- ยกเลิกการเป็นศาสนาประจำชาติหลัง WWII.

วิถีซามูไร VS บุชิโด

- สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อเจ้านาย
- "บุชิโด" หรือ "วิถีแห่งนักรู้ (The Way Of The Warrior)" คือกฎซึ่งซามูไรยึดถืออย่างเคร่งครัดในวิถีปฏิบัติตนแบบมีวินัย.

อำนาจและความมั่งคั่งคือ ศัตรูที่ทรงพลังของนักรบ

วิถีของบุชิตโตหรือวิถีของซามูไร:

กุญแจของยุทธศาสตร์แห่งความสำเร็จ

- ใช้ความยืดหยุ่นในการเข้าทำสงคราม/ นำพาตนเองสู่ความสำเร็จ
- เป็นทั้งนักรบที่กล้าหาญและเป็นนักปราชญ์ผู้ชาญฉลาด
- รู้จักเสียสละเพื่อคนหมู่มาก
- มีคุณธรรม
- ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ.

คติความเชื่อของชาวมูไร

- การตายเยี่ยงวีรบุรุษในสงคราม เป็นจุดหมายอันทรงเกียรติสูงสุด
- ในยามที่ท้องว่างเปล่า เป็นเรื่องที่น่าอัปอายมาก หากแสดงความหิวโหยให้ผู้อื่นเห็น
- ชาวมูไรจะต้องอยู่และตายโดยมีดาบอยู่ในมือ
- จงกล้าหาญและพร้อมรบในทุกสถานการณ์.

Best Practice

กรณีศึกษา 1: บริษัท Cannon

□ ข้อมูลทั่วไป

- ก่อตั้ง พ.ศ. 2476 ชื่อ Seiki Kogaku Kenkyusho
- ความเชี่ยวชาญ: ด้านเครื่องอัดสำเนา กล้องถ่ายรูป และเครื่องประมวลคำ
- เงินทุนมากกว่า 24 พันล้านเยน
- กำลังคนมากกว่า 13,000 คน.

รากฐานความคิด

- มุ่งมานะบากบั่นอย่างเต็มความสามารถเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ
- มุ่งเคารพต่อเพื่อนมนุษย์.

วัตถุประสงค์ (Mokuteki)

- ผลิตเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ช่วยทำให้สังคมดีขึ้น
- อุทิศตน เพื่อสร้างบริษัทในอุดมการณ์ เพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองตลอดกาล.

มรรค (Shafu)

- รุดหน้าไปด้วยวิญญานแห่งการจูงใจตนเอง สำนึกในตนเอง และพึ่งตนเอง
- ปกครองโดยผู้ที่ประสบความสำเร็จสูง เพื่อพัฒนาและส่งเสริมทรัพยากรมนุษย์ที่ดี
- มุ่งสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อสร้างจิตใจที่มีความสามัคคี
- มีสุขภาพที่ดี ฉันทะ และพัฒนาบุคลิกภาพที่สมบูรณ์รอบด้าน.

หลักความเชื่อสากล

- บริการแก่มนุษยชาติด้วยเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ
- บริการแก่ชุมชนในท้องถิ่นทั่วโลก โดยการปฏิบัติการในต่างประเทศ
- ให้ลูกจ้างบรรลุความสำเร็จตามต้องการ และให้บริการแก่ชุมชนของตน
- ร่วมมือระยะยาวระหว่างชาติ.

ระบบกำหนดคุณสมบัติในการทำงาน (Job Qualification System)

■ เริ่มจากตัวลูกจ้าง

- พิจารณาจากคุณสมบัติ ประสบการณ์ทำงาน ไม่ใช่จำนวนปีที่ทำงาน
- จำแนกบุคคลตามชั้นงาน หรือระดับงาน ไม่ใช่ตำแหน่งบริหาร
- คณะกรรมการเลื่อนตำแหน่ง พิจารณาปรับย้ายพนักงานให้สอดคล้องกับงาน.

ระบบการจ่ายเงินค่าตอบแทน

- จ่ายตามงานและความสามารถ
- เงินเดือนพื้นฐาน+เงินช่วยเหลือครอบครัว+ค่าชดเชยการทำงานพิเศษ+เงินประจำตำแหน่ง+เงินช่วยเหลือครอบครัว+ค่าที่อยู่อาศัย
- เงินเดือนตามฤดูกาล 7.2 เท่าของเงินเดือนพื้นฐาน
- ประโยชน์เกื้อกูลเมื่อเกษียณอายุ.

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- การฝึกอบรมและพัฒนา

- ภายในบริษัท

- ภายนอกบริษัท

- การย้ายลูกจ้างให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม.

บรรยายภาคการทำงาน: ความไว้วางใจ

- ทำงานสัปดาห์ละ 5 วัน รวม 40 ชั่วโมง
- มีวันหยุดประจำปี 20 วัน
- รวมวันหยุดพักผ่อนได้ 2 ปี
- ยกเลิกการตอกบัตรเข้าทำงาน
- ลูกจ้างบันทึก/ควบคุมการทำงานของตนเอง.

สวัสดิการพนักงาน

- รางวัล (เงิน/ โล่)

- สำหรับผู้ที่ทำงานต่อเนื่องเป็นเวลา 5 ปี

- ผู้ที่ทำงานดี

- ลูกจ้างยืมเงินซื้อบ้านได้ 7 ล้านบาท/รายชำระคืนใน 18 ปี

- สมาคมมิตรภาพสำหรับพนักงานเกษียณ.

สวัสดีค่ะ